

Saulėta, šilčia.
Saulė teka 5:48, leidžiasi 7:46.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVIII

Pr

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Penktadienis, Balandžio-April 30 d. 1971 m.

Kaina 15c

102

SOVIETAI PASIŪLĖ GINTI TIK SOSTINES

NAUJA SOVIETŲ ENCIKLOPEDIJA NEMINI CHRUSČIOVO, BUCARINO

MASKVA. — Sovietų Sąjungoje pasirodė naujas Sovietinės Enciklopedijos tomas, jau ketvirtas šios paskutinės laidos 30 tomų serijoje. Užsienio korespondentai tuoj šoka žiūrėti, kas yra pasikeitę, palyginus su senosiomis laidomis, kas yra išleistas iš naujos laidos, kas kiek eilučių gavo ar negavo. Iš to sprendžiama ir partijos vadovybės linijos kryptis. Ketvirtas tomas turi 600 puslapių ir apima raides B ir W, kuri rusų raidynė yra alfabeto pradžioje.

Šiame tome yra nemažai rašoma apie Washingtoną, žmogų ir miestą. Gan objektyviai paličiama Broadway gatvė New Yorke, keli amerikiečiai rašytojai, mokslininkai.

Idomu, kad plačiame rašinyje apie Sovietų Sąjungos vaidmenį II-jame Pasauliniame kare Stalinas kritikuojamas už menką pasirodymą karui prieš Hitlerio Vokietiją. Kaltė dalinai verčiama gynybos komisariui Semionui Timošenkai, maršalui Žukovui, buvusiam štabo viršininkui ir kitiems. Kalbant apie to laikotarpio sovietų vyriausybės narius ir partijos vadus, minimas Molotovas, tačiau visai nepamainomas Nikita Chruščiovas, kuris vadovavo svarbiam Ukrainos sektoriui.

Palyginus su buvusiais enciklopedijos leidiniais, daug švelniau aprašomas rašytojas Ivan Buninas, laimėjęs 1933 m. Nobelio literatūros premiją. Senose laidose jis buvo vadinamas išdaviku ir užsienio intervencijos prieš revoliuciją rėmėju. Dabartinėje laidoje tik pastebima, kad Buninas buvo priešingas revoliucijai ir 1920 m. išvažiavo į Prancūziją, kur mirė 1953 m.

Nors Chruščiovas neminimas, jo laikotarpio mažesnis veikėjas Nikolai Bulganinas enciklopedijoje yra. Išleistas Stalino nuodėdų šėnų laikų bolševikų veikėjas Nikolai Bucharinas. Jis paminimas tik kalbant apie Brest-Litovsko sutartį tarp Rusijos ir Vokietijos. Bucharinas, kaip ir tometinis užsienio komisaras Leonas Trockis, laikėsi "demagoginės nuotykių ieškojimo politikos", pasisakydami prieš sutartį su Vokietija, kurią rėmė Leninas.

Indija kaltina Pakistano kareivius

NEW DELHI. — Indija apkaltina Pakistano, kurio kariuomenė apšaudė Indijos pusėje esantį kaimą. Keliolika pakistaniečių įsibrovė į Indiją ir ten viename kaime nužudė penkis asmenis, kurie atsisakė pasakyti, kur slapstosi bengalai iš Rytų Pakistano. Pakistaniečiai sudeginė nemažai indų namų.

Pakistano pranešimai kalba apie 300 indų sunaikinimą Rytų Pakistane. Iš indų būvų atimti dideli kiekiai ginklų ir amunicijos. Buvo suminti ir du Indijos pasienio sargybiniai.

Indija įsakė savo policijai sekėti Pakistano diplomatus, kuriems uždėtas namų areštas Kalkutoje. Tai atsakymas į Pakistano elgesį su indais diplomatais Daccosje. Pakistanas reikalauja, kad Indija išduotų bengalus diplomatus, kurie perbėgo į sukilėlių pusę. Indija atsako, todėl jos diplomatai yra persekiojami Pakistane. Visi tie įvykiai didina įtampą tarp abiejų kaimynų.

IŠ VISO PASAULIO

MASKVA. — Sovietų kariuomenės laikraštis paskelbė Laoso žygio analizę, kur sako, jog be amerikiečių Saigono kareiviai nesugebėję atsispirti "tautinio išlaisvinimo jėgoms". "Krasnaja Zvezda" nemini, kad Laose kovojo Šiaurės Vietnamo reguliari kariuomenė su tankais ir artilerija. Laikraštis sako, kad Saigono kareiviams lengviau kariauti Kambodijoje, nes ten komunistų jėgos dar nepatyrusios, jaunos, o Laose komunistai turį jau 20 metų kovos patyrimą.

WASHINGTONAS. — Pasaulinis Bankas svarsto, kaip padėti Pakistanui išspręsti finansinę ir maisto krizę. Manoma, kad liepos mėnesio Rytų Pakistane bus iki 30 milijonų badaujančių žmonių. Visai sustoję transportas ir maisto pristatymas. Jei civilinis karas sustotų tuoj pat, ir tai reiktų apie 60 dienų atstatyti normaliai padėčiai.

WASHINGTONAS. Paskirtas naujas karo laivyno sekretoriaus padėjėjas yra neigras James Johnson. Jis tvarkys rekrutų ir atsarginių reikalus.

CARSON CITY. — Nevados valstija pernai iš azartinių lošimų uždirbo 574.5 mil. dol., kas yra 10% daugiau už 1969 metus.

BANGKOKAS. — Tailandija skelbia, kad kovose su sukilėliais jų žuvo 100 ir apie 200 buvo sužeisti. Kariuomenė neteko 30 kareivių.

VACOUVERIS. — Du plėšikai su kaukėmis apiplėšė Vancouverio banką, pagrobdami \$27,000 dol.

ROMA. — Italijos kariuomenės kareivius ūgis padidėjo iš vidurkio 5 pėdų ir 5 colių, buvusį 1864 metų kariuomenėje iki 5 pėdų šešių colių dabartiniais laikais.

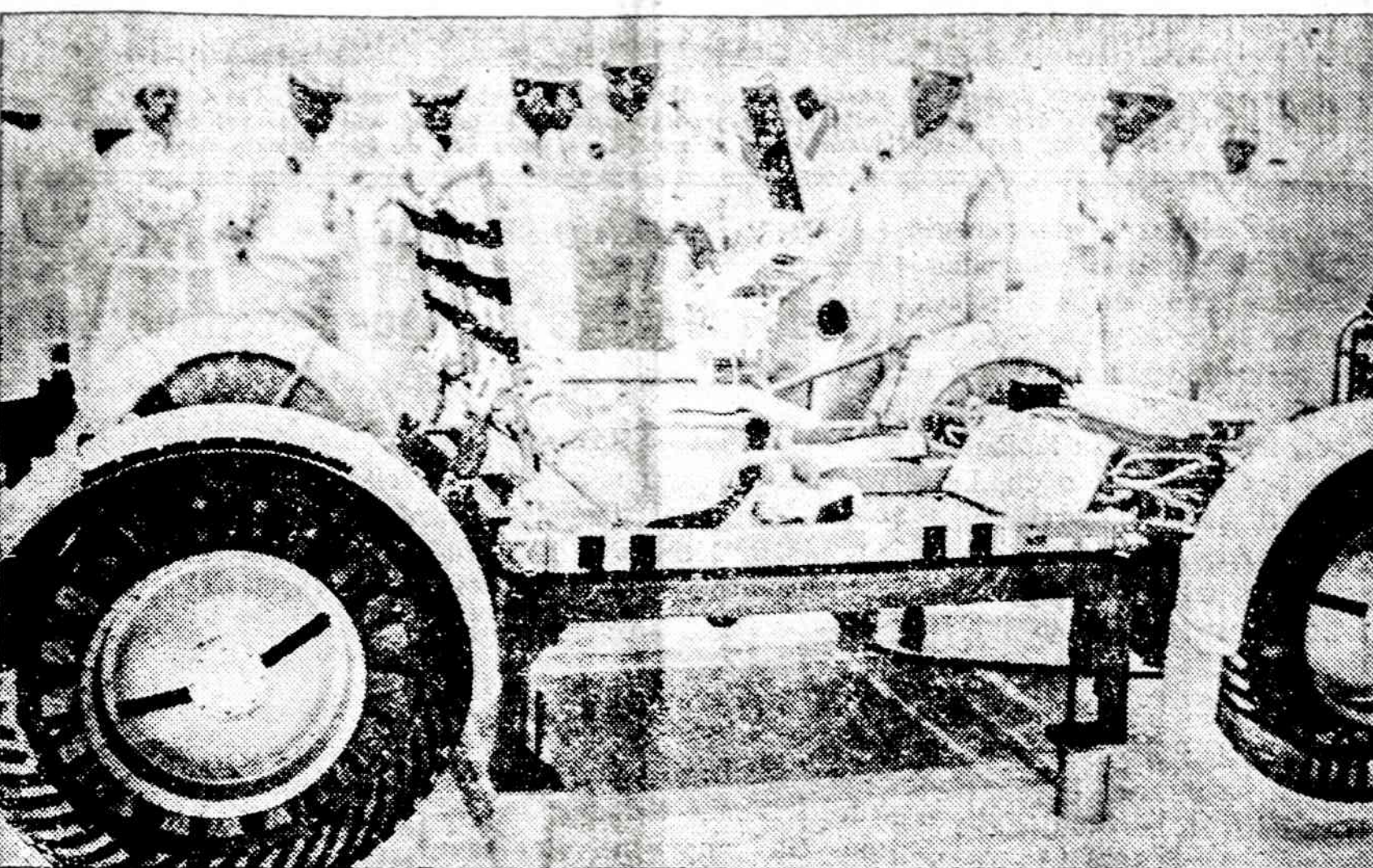
Viet Congas siūlo karo paliaubas

PARYŽIUS. — Viet Congo atstovė Paryžiaus taikos derybose pareiškė, kad Viet Congo kariuomenės jėgos yra pasiruošusios paskelbti karo paliaubas ir įsakyti nebešaudyti į amerikiečius, kurie nešauda į juos. Šis pareiškimas laikomas paliaubų pasiūlymu, tačiau ir jį oficialiai niekas dar neatsakė Amerikos ar P. Vietnamo delgacijoms.

Iki šiol komunistai atsisakė davo skelbti paliaubas, kol Vietnam bus amerikiečiai kareiviai ir kol nebus paskelbta data jų atitraukimui iš Vietnamo.

Praejusią savaitę Vietname žuvo 45 amerikiečiai, 305 pietų vietnamiečiai ir 1,788 komunistai. Amerikiečių sužeistų skaičius pakilo iki 518.

Karo aviacijos lėktuvai puolė Šiaurės Vietnamo priešlėktuvų artilerijos baterijas 115 mylių į šiaurę nuo demilitarizuotos zonos. Hanojus skelbia, kad vienas Amerikos lėktuvas numuštas, tačiau karo laivynas tą žinią griežtai paneigia.

Astronautai David Scott ir James Irwin, apsupti įvairių techniku, apžiūri Cape Kennedy erdvės centre naują automobilį, kuris bus gabenamas į mėnulį. Šis LRV (Lunar Roving Vehicle) yra 10 ant 8 pėdų didumo ir žemėje sveria 380 svarų. Jo didžiausias greitis yra 8 mylios per valandą.

ITALŲ KOMUNISTŲ PEKINO GRUPĖ PRADĖJO LEISTI NAUJĄ DIENRAŠTĮ

ROMA. — Italijos komunistų partijoje įvykęs skilimas buvo sustiprintas tuo, kad atskilusi, Kinijos liniją sekanti, grupė pradėjo leisti savo dienraštį "Il Manifesto". Anksčiau tas laikraštis išeidavo nereguliariai. Laikraštį leidžia penki nuo reguliarios komunistų partijos pasitraukę parlamento nariai, išrinkti 1968 m. rinkimuose. Jų pasitraukimas sumažino parlamente, kuris turi 630 vietų, komunistų atstovų skaičių iki 166. Paskutiniu metu prie Pekino grupės ėmė jungtis daugiau komunistų Romoje, Neapolyje, Bergamo ir kituose miestuose.

Pirmasis "Il Manifesto" numeris išleistas 100,000 egz. tiražu. Leidėjai tikisi turėti kasdien apie 35,000 skaitytojų. Komunistų partijos laikraštis "L'Unita" parašė, kad Pekino rėmėjų laikraštis finansuojamas iš "slaptų sumų". "Il Manifesto" rašo, kad už tokį tvirtinimą jis traukia "L'Unita" leidėjus į teismą.

Naujas Pekino šalininkų dienraštis pirmame numeryje rašo apie Amerikos-Kinijos santykius ir sako, kad Kinijos iniciatyva siekia patraukti Amerikos liaudį ir izoliuoti prezidentą Nixoną ir jo politiką.

Sutrukdė išvežti apsvaigintą kiną

PARYŽIUS. — Prancūzijos Orly aerodrome grupė Kinijos diplomatų bandė įvilkti į keleivinį Pakistano lėktuvą samonės netekusį kinietį. Lėktuvas turėjo išskristi per Karachi į Šanchajų. Prancūzai tuoj pakvietė policiją, kuri kinietį išvadavo. Kinijos ambasada įteikė protestą Prancūzijai už jos piliečio pagrobimą.

Prancūzų spauda sako, kad kinas, apie 30 metų technikas, atvyko iš Alžiro. Manoma, kad jis siekė gauti Prancūzijoje politinę globą. Kinai jį apsvaikino migdančiais vaistais ir bandė jį išsivežti. Reikėjo nemažai būrio policijos, kol jį buvo galima atimti iš fanatiškų kinų.

Prancūzijos vyriausybė pareiškė, kad jį pagydžius nuo jam duotų vaistų, jis galės pats pasakyti ar nori važiuoti į Kiniją ar nori pasilikti Prancūzijoje.

Prancūzų spauda sako, kad kinas, apie 30 metų technikas, atvyko iš Alžiro. Manoma, kad jis siekė gauti Prancūzijoje politinę globą. Kinai jį apsvaikino migdančiais vaistais ir bandė jį išsivežti. Reikėjo nemažai būrio policijos, kol jį buvo galima atimti iš fanatiškų kinų.

Jugoslaviai svarsto mažumų reikalus

BELGRADAS. — Jugoslavijos komunistų partijos 15 asmenų prezidentūras ir kiti komunistų vadai svarsto Brioni saloje, kaip išspręsti tautinių mažumų Jugoslavijoje nesutarimus ir varžbas. Prezidentas Tito siekia prieš mirdamas palikti vienągį darniai dirbančią Jugoslaviją ir nori pakeisti net 21 konstitucijos punktą.

Pagal šį planą Jugoslavijos federalinė valdžia tvarkytų gynybos, užsienio politikos ir prekybos reikalus. Visi kiti krašto reikalai būtų autonomiškai tvarkomi atskirų respublikų: Serbijos, Kroatijos, Makedinijos, Slovenijos ir Bosnijos-Hercogovinos.

Atskirą galvosūkį sukelia Makedonijos klausimas. Kaimyninė Bulgarija, kurios vicepremieras Radenko Grigorov lankosi šiuo metu Jugoslavijoje, sako, kad nėra ir negali būti jokios Makedonijos provincijos, nes Makedonija esanti Bulgarijos dalis. Buvusioji Makedonija yra padalinta į tris dalis: bulgarų, jugoslavų ir graikų valdomas nuo 1912 m. Balkanų karo.

Ginčai dėl Makedonijos tiek pablogino Bulgarijos ir Jugoslavijos santykius, kad jugoslaviai nedalyvavo bulgarų komunistų kongrese, kuris pasibaigė praėjusią savaitę.

Kandidatas į Philadelphiaus merus Frank Rizzo, kurį remia išeivis meras James Tate ir stipri demokratų partijos organizacija. Rizzo anksčiau buvo Philadelphiaus miesto policijos viršininkas.

RUSAI SIŪLO STATYTI RAKETAS PO 100 PRIE MASKVOS IR WASHINGTONO

WASHINGTONAS. — Sovietų Sąjunga pirmą kartą pasiūlė konkretų būdą sumažinti strateginių ginklų lenktynes. Vienos derybose sovietų delegacija siūlo apriboti gynybos raketų skaičių iki 100 raketų. Jos galėtų būti statomos tik abiejų sostinių: Washingtono ir Maskvos gynybai. Sutartis galiojūt tik 5 metus. Šis pasiūlymas apeina Amerikos delegacijos reikalavimą, kad bet kokia apribojimo sutartis liestų ne vien gynybą, bet ir puolamąsias rektas.

Ką taika duotų P. Vietnamo žmonėms?

VATIKANAS. — Savaitinis Vatikano laikraštis, rašydamas apie amerikiečių demonstracijas prieš Vietnamo karą, sako, kad Šiaurės Vietnamas laimi didžiąsą savo karinį ir politinį laimėjimą per tas demonstracijas. Jokių protestų nesigirdi Maskvoje, Pekine ar Hanojuje, sako laikraštis.

Visi nori taikos, sako "L'Osservatore Della Domenica", tačiau ką atneštų Pietų Vietnamo gyventojams greitas Amerikos pasitraukimas? Reiktų pirma sužinoti, ką ta "taika" atneštų? Tai būtų perdavimas laisvės siekiančių žmonių kitokiam imperializmui. Pietų vietnamiečiai būtų priversti priimti tai, ką jie šiandien atmeta.

Senatorius: "Kojūs čia kenčiate?"

WASHINGTONAS. — Policija suėmė 200 protesto prieš karą dalyvių, kurie užblokavo įėjimą į Karinės Tarnybos centro pastatą. Demonstrantai lankėsi ir pajamų mokesčių įstaigoje, kur jie ragino visus nemokėti mokesčių, nes pinigai eina Vietnamo karui.

Penki jauni demonstracijų dalyviai buvo apklausinėjami sen. Fulbrighto vadovaujamam senato užsienio reikalų komitete. Čia jaunuoliai pavadino sen. Hugh Scott "paranoiku", nes jis paklausė vienos merginos, ar ji matėsi Paryžiuje su Viet. Congo delegato ponio Binh ir ar negavo iš jos instrukcijų, kaip rengti demonstracijas.

Sen. George Aiken paklausė grupės: "Kurių vėlinių jūs gyvenate šiame krašte, jei visi kiti kraštai tiek daug geresni už Ameriką?". Net ir sen. Fulbrightas priminė demonstracijų vadams, kad jie visi būtų kalėjime, jei gyventų diktatūros valdomam krašte.

Sovietai ieško pirkti karvių

WASHINGTONAS. — Sovietų žemės ūkio specialistai ieško galvijų: Herefordo ar Angus karvių. Amerika mielai sutinka tarpininkauti sovietams tokius galvijus pirkti, tačiau jų kainą sovietams yra gan aukšta — po 500 dolerių už vieną.

Rusų atstovai klausinėja New Yorko bankuose, ar jiems nebūtų duota paskola iki 100 milijonų dolerių. Kol kas bankininkai nieko nepažadėjo sovietų atstovams.

Illinois atstovai vakar priėmė įstatymą, kuris legalizuoja "bingo" lošimą. Dar nežinia, ar įstatymą patvirtins senatas.

Sovietų delegacija Vienos derybose sutinka kalbėtis dėl visu strateginių ginklų apribojimo sutarties, tačiau reikalauja, kad Amerika strateginiais ginklais laikytų ir savo bombonesius, stovinčius Europos bazėse, nes jie irgi gali atgubti atominės bombos į Sovietų Sąjungą.

Amerika, priėmusi paskutinį sovietų pasiūlymą, turėtų sustabdyti savo gynybos tinklo, kuris saugo puolamąsias raketas, statybą. Washingtonas daug kas kritikuoja sovietų pasiūlymą, kuris draudžia tik pastatyti raketą, bet nedraudžia jų gaminti.

Formozos klausimas dar neišspręstas

WASHINGTONAS. — Valstybės departamentas pareiškė spaudai, kad Formozos klausimą galėtų išspręsti tiesioginės derybos tarp Tautinės Kinijos ir komunistinės Kinijos. Klausimas ar Amerika laiko Formozos salos klausimą neišspręstu, valstybės departamento valdininkas Charles Bray pareiškė, jog Kairo ir Potsdamo deklaracijos pavadino Formozą Kinijos dalimi, tačiau niekada formaliai to nepapildino. Amerika laiko, kai Tautinės Kinijos vyriausybė Formozą legaliai valdo, nes jos kariuomenei pasidavė Japonijos karinės jėgos, valdžiusios Formozą, tačiau galutinis suverenumas niekada nebuvo išspręstas. Tas suverenumo klausimas ateityje turės būti sprendžiamas abiejų kinų vyriausybų susitarimu.

Bray pabrėžė, kad Amerika laikosi ir laikysis savo įsipareigojimų Tautinei Kinijai, gins ją nuo agresijos, nes dabartinė Tautinės Kinijos vyriausybė pripažįstama legali, kol paaiškės salos suverenumas. Amerika turinti elgtis praktiškai, atitinkamai esamai situacijai.

Šis pareiškimas sukelia naujų rūpesčių Tautinėje Kinijoje, kuri jau ir taip yra nusivylusi pakastiniais Amerikos vyriausybės pareiškimais Kinijos atžvilgiu.

Valstybės sekr. Rogers Londone pareiškė, kad Amerika norėtų pasikeisti su komunistine Kinija studentais, žurnalistais ir profesionalais.

Izraelis atsakė į JAV pasiūlymus

TEL AVIVAS. — Izraelio premjerė Golda Meir pasikvietė JAV ambasadorių Barbour ir kartu su užsienio reikalų ministru Ebanu perdavė jam Izraelio vyriausybės atsakymą į Amerikos sugestijas dėl Suezio kanalo atidarymo sąlygų. Izraelis tik tuo atveju sutinka pasitraukti nuo kanalo, jei bus garantuota, kad Egipto kariuomenė nebus perkelta į rytinį kanalo krantą.

Truputį pavėluotas, bet nemeluotas, laiškas nuo Pacifiko

Vos pora trumpų dienų beliko iki tos valandos, kada pas mus prasidės, jei jau ne globalinės, tai jau tikrai "nationwide" reikšmės turėsiantis, politinių studijų savaitgalis, rengiamas Rezoliucijoms remti komiteto ir Lietuvių fronto bičiulių Los Angeles sambūrio, užtruksiantis dvi dienas — balandžio 24 bei balandžio 25 d. (1971). Tos studijos, anot kietimo, kurį pasirašo Leonardas Valiukas, "vyks puošniame Los Angeles Hilton viešbutyje". Ir dar toliau sakoma, kad "be vietinių paskaitininkų (jaunosios ir vidurinės kartos), turėsime žymių lietuvių darbuotojų iš kitur. Paskaitas skaitys: dr. Juozas Kazickas (iš New Yorko), žymus lietuvių visuomenininkas ir politikas; prof. dr. Vytautas Vardys (iš Norman, Oklahoma), Oklahomos valstijos universiteto politinių mokslų profesorius; ir Vytautas Volertas (iš Delran, New Jersey), rašytojas, visuomenininkas, kultūrininkas ir šiuo metu JAV-bių LB Centro valdybos pirmininkas". (Nuo savęs turiu dar prie Vytauto Volerto pridėti: kaip daugiau žinoma, jis yra šiame

tinio Draugo romano konkurso laureatas, laimėjęs premiją už savo parašytą romaną "Pragaro vyresnysis". — L. B.). Studijų savaitgalio viduryje, tarp šeštadienio santėmio ir sekmadienio aušros, anot to paties kvietimo "ruošiamą iškilmingą vakarienę, kurios metu bus pagerbti svečiai paskaitininkai iš kitur ir amerikietis dr. Stephen Horn (President of California State College, Long Beach)". Toliau kvietime (angliškame) priduriama, kad "šis amerikietis nepaprastai daug talkino Rrk. pravedant garsiąją H. Con. Res. 416 rezoliuciją JAV-bių Kongrese". (Nuo savęs turiu vėl pridėti: angliškai rašytame kvietime į tą vakarienę apie dr. Stepheną Horną dar sakoma, kad jis rezoliucijos akcijos metu buvęs buv. JAV senatoriaus Thomo H. Kuchelio legisliatinis asistentas. Ir dar mažutis pridūrimas: angliškajame kvietime nerandame dviejų pažiūrinčių: prie viešbučio ir rezoliucijos — puošnus ir garsioji. — L. B.).

BRAXON PASTA

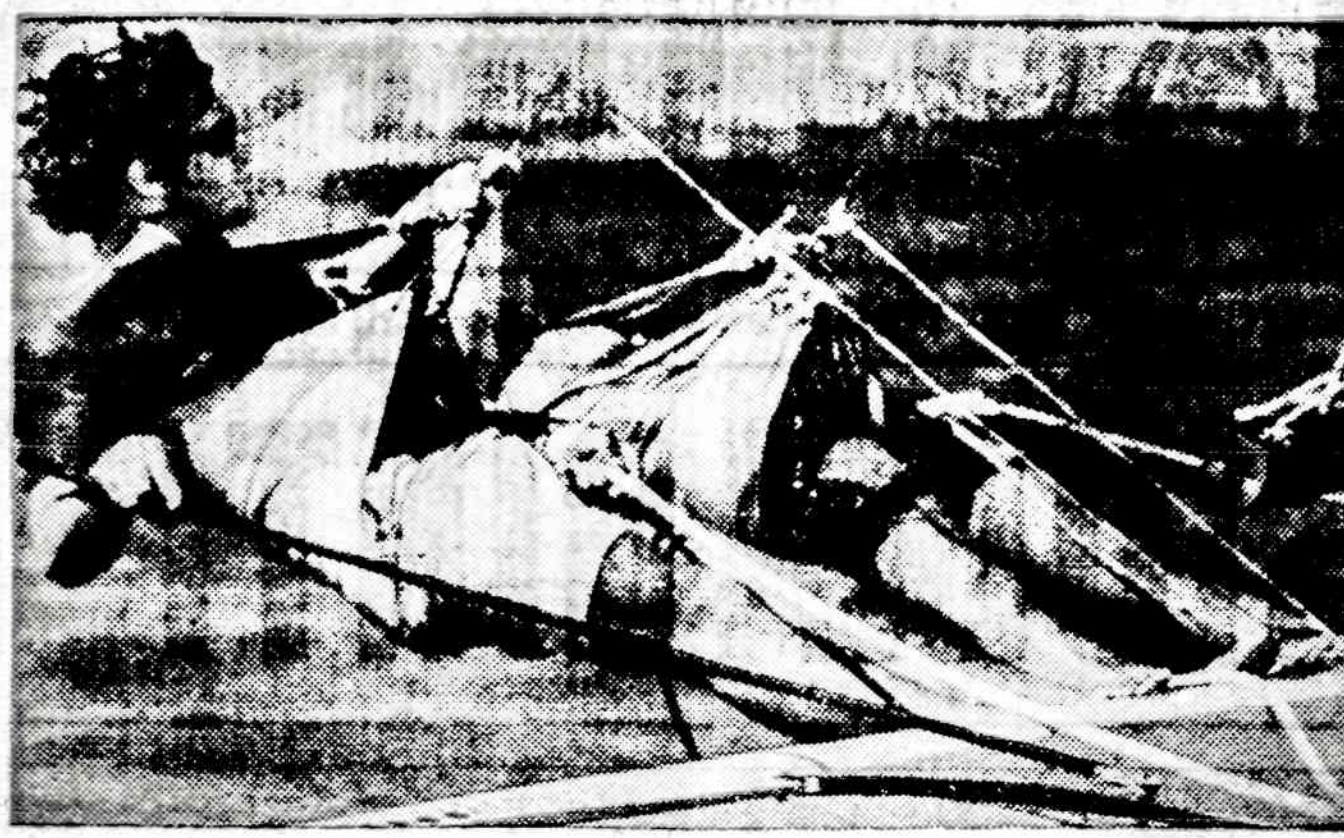

tuojau sumažina lengva odos niežėjimą, gydo kojų grybelius, nusukto veido porsešimą ir palengvina visa elio odos negalavimus. Pasta pagaminoma 30 metų patirtimi turintis vaistininkas. Pasiūm 2 Braxon uncijas gavę \$2.50, 4 unc. gavę \$4.00, atsiųstus tokiu adresu:

BRAXON PASTE

Dep. NA
2914 So. WALLACE ST.
Chicago, Illinois 60616

Nesiuskite COD. Pasta išsiųsiame, gavę pinigų. Pina nepatenkintiems pinigų grąžinsime.

Jachtų lenktynėse dažnai kyla pavojus apsvirti. Paveiksle matomas amerikietis Pat Carriker, 23 m. ir jo sesuo Teresa, 16 m., visu svariu prilaiko pasvirusią jachtą, kad vėjas jos neapversytų Londono Tilto regatoje, Havasu ežere, Arizonoje. Ši pora jau du kartus laimėjo regatą.

naujai skelbiamu Bendruomenės "tikėjimo", arba dėl įklimpimo į politiką. Kad jam čia sektųsi, sunku tikėti. Kitas dalykas bus jo paskaita viešbutyje. Ten jo "faktais" ar "težėmis" tikrai daug kas patikės, juo labiau, kad ten bus ne vienas, o du, kurie jį patį, kaip kadaise Nainį, tikina sukti Bendruomenės vežimą tuo pat keliu (greičiausiai skersai kelio), kuriuo iki šiol traukė Alt'as.

Kad tam naujam centrui LB keliui Los Angeles lietuvių nepirataria, buvau parodęs savo laišką, Naujienose išspausdintame 1971.4.1, Nr. 77. Kodėl? Bene rimčiausia, betgi, argumentą rasite šiuose žodžiuose, kuriuos paimu iš 1965. 11. 16, Nr. 269, Draugo: "...ko-va dėl laisvės nėra išimtinai kieno nors privilegija ar kokių pašauktųjų institucijų monopolija. Tačiau, kur veikia kovos dėl laisvės institucijos, Bendruomenė nėra pareigos imtis politinio veikimo. Bendruomenė gali tą darbą tik remti finansais, intelektualiųjų jėgų paskatinimu, masių pašaukimu demonstracijoms bei kultūrine veikla. JAV-se Lietuvos laisvinimo institucijų yra gausu, tad Bendruomenei tiesiogiai į politinį veikimą leistis nevertėtų. O jei jau norėtų į laisvės kovą įsijungti, tai dėtų tik per deleguotus atstovus Vlike, Alte, Rezoliucijoms remti komitete ir t. t."

Taip yra kalbėjęs velionis dr. Pranas Raulinaitis, vienos iš žymesniųjų mūsų visuomenininkų bei politikų — valstybininkų. Tais žodžiais, kuriuos velionis pasakė per diskusijas 1965.11.7 kaip tik toje pačioje salėje, kur dabar kalbės JAV LB Centro valdybos pirmininkas, ir kurie yra jau virtę jo politiniu-visuomeniniu testamentu, daugumas losangeliečių tebetiki.

Liudas Balvočius

NAUJOKŲ ĖMIMO KOMISIJOJE

Pašauktas prieš komisiją vyriausias krūtine atstotęs pradėjo garsiai šūkau: "Mane priėmė siųskite tiesiai į frontą! Nereikia jokio apmokymo, kam brangų laiką gaišti! Aš visus priešus pats savo rankomis sutraiskysiu! Aš juos čiupsiu, užmušiu, aš jiems šaukštu akis išbadysiu, aš juos..."

"Tu, atrodo, esi beprotis", pertraukė vyrioką komisijos narys.

"Taip ir parašykite, taip būtinai parašykite!" apsidžiaugė vyriokas.

LIETUVIŲ FONDO ŠEIMOJE

Žmogus išėjęs sunkaus gyvenimo kelią

JURGIS JANUSAITIS

Gražus buvo Rožių krašto (Roseland) kampelis, Chicagoje. Ten prieš daugelį metų sėkmingai kūrėsi nemažas skaicius ir lietuvių šeimų. Turėjo savąją bažnyčią, mokyklą. Veikė organizacijos ir lietuviškas gyvenimas roselandiečius jungė į vieną šeimą. Šioje gražioje kolonijoje įsikūrė ir Jonas Grigulis, tikėdamas čia nugyventi visą savo amželį.

Deja, likimas lėmė, kad ši Rožių krašto kampelis dabar palietė naujų gyventojų bangą, lietuvių išbėkdamą vėl į naujas vietas. Ne vienas šio kampelio gyventojas savo pamiltą vietovę apleido su skaudančia širdimi ir gailėdamasis, idėto triūsą į isigyntas nuosavybes.

Šio samnyšo slinktyje tik Jonas Grigulis ties 103-čia gatve drauge su kitomis keliomis šeimomis teišsilaikė.

Malonu pakalbėti su šiuo Aukštaitijos lygumų sūnumi, kurio gyvenimas buvo itin sunkus.

Jonas Grigulis šiais metais birželio mėn. 25 d. atšvęs savo aštuoniasdešimt pirmąjį gimtadienį. Taigi vyras daug ką matęs ir daug ką išgyvenęs.

Jis gimė Latvijoje 1890 m. birželio mėn. 25 d. Vėliau su tėvu persikėlė gyventi į Juodupę, Rokiškio apskr., o vėliau į Rokiškį.

Jonukas lieka našlaičiu vos turėdamas 13 metų. Jį paima auginti Rokiškio dvaro savininkas grafas Przewozickis. Jo vaikystę lydi sunkus gyvenimas ir nedėkinga našlaičio dalia, nors ir grafo šeimos globoje.

Pagaliau artėjo pirmas pasaulinis karas. Jauanas, 23 metų Jonas Grigulis nujaucia karo grėsmę ir nieko nelaukdamas apleidžia gimtąjį kraštą ir iškeliauja Amerikon laimės ieškoti.

Čia jį pasitinka irgi sunki dalia. Darbą gauna Pulmano dirbtuvėse ir stato vagonus, uždirbdamas įvalandą 22 centu. Nors prekės ir buvo pigios, kepalukas 2 svarų duonos kaštavo 10 c. o kambarys su ryta ir vakare duodama kavo 7 dol. mėn. Vis dėlto pragyventi buvo labai sunku. Viename kambaryje gyvendavę keli vyrai ir, vienoje lovoje miegodavę 4 vyrai: 2 naktį ir 2 grįžę iš darbo dieną, kada pirmieji išdavo dirbti dieną. Nesuskubdavusi ataušti patalynę.

Jonas Grigulis, kad ir sunkiai dirbdamas, susitapė keltą centų. Tačiau užėjusi depresija sugriaua ir Jono gyvenimą. Santaupos žūsta banke, o draugai, kuriems buvo paskolinsę pinigų, skolų nebegražino. Žmonės stovėdavo eilėse su biudžetui rankose gauti šilto viralo ir taip sunkiai išgyveno depresiją darbo žmogus.

Gi Jonas Grigulis šiuo atve-

šios Lietuvių Fondo idėjos jau nebeįmanomas būdamas. Lievedinas jis ateina į Lietuvių Fondą su tūkstantine, užrašydamas savo pomirtines apdraudas ir pridėdamas grynais pinigais.

— Lietuviai išgyveno šiame krašte sunkių dienų, tačiau vieno dalyko jie neatsižadėjo — lietuvišbės. Ir kai stebiu dabartines pastangas lietuvių, atejus į gyvenimo pavaišaugoti, džiaugiuos, nors ir kār.

Aš, JONAS DUŠIAI SCHULTZ, prašau viso pasaulio žmones, kad atidarytumėte lietuviškas mokyklas šiame pasaulyje ir galėtumėt pradėti daryti sau gera, būtumėt turtingi ir sveiki.

GEROS DOVANOS

šios knygos parduodamos dabar "Naujienose" su didėlimis nuolaidomis:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršelais, vietoje \$4.00 dabar tik \$3.00
Minkštais viršelais tik \$2.00
Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURŲS ŽMONES. Kelionės po Europą išpūdziai. Vietoje \$2.00 dabar tik \$1.50

Galima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderį.

NAUJIENOS

1739 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

Jau atspausdinta ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Ambrose knyga, aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus, 664 psl. Kietais viršelais \$10.00, minkštais \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašytas pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, įsteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikų, socialistinių, laisvamanisčių ir kitų organizacijų atlikti darbai, įsteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį.

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS

vardu ir paštu:

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

How a minus on your paycheck can be a plus in your future.

Sound confusing? It isn't, really. When you join the Payroll Savings Plan where you work, an amount you designate will be set aside automatically from each paycheck. That's the "minus."

That amount will then be invested in U.S. Savings Bonds. That's where the "plus" comes in. Because you're automatically saving for your future, with one of the safest investments there are: U.S. Savings Bonds.

And, by deducting a little at a time from each paycheck, you don't feel the pinch financially. Before you know it, you'll have quite a tidy sum tucked away.

And now there's a bonus interest rate on all U.S. Savings Bonds—for E Bonds, 5 1/2% when held to maturity.

ity of 5 years, 10 months (4% the first year). That extra 1/2%, payable as a bonus at maturity, applies to all Bonds issued since June 1, 1970... with a comparable improvement for all older Bonds.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed, we replace them. When needed, they can be cashed at your bank. They may be deferred until redemption. And always remember: Bonds are a proved way to save.

Take stock in America. Now Bonds pay a bonus at maturity.

The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is a public service in cooperation with the Department of the Treasury and the Advertising Council.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — FRIDAY, APRIL 30, 1971

KNYGA - GERIAUSIA DOVANA

1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl. \$5.00
2. Juozas Liudžius, RASTAI, 246 psl. \$3.00
3. M. Žosčenko, SATYRINĖS NOVELĖS, 199 psl. \$2.00
4. Liudas Mikšys, IS ISTORIJOS UKANU ATEINA LIETUVA, 699 psl. \$12.00
5. Juozas Kapacinskas, SIAUBINGOS DIENOS, 376 psl. \$4.00
6. J. Augustaitis, ANTONAS SMETONA IR JO VEIKLA, 154 psl. \$1.50
7. Prof. V. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai, 207 ir 225 psl. \$2.00 ir \$3.00
8. Marius Katiliškis, SVENTADIENIS UŽ MIESTO, 356 psl. \$5.00
9. St. Kairys, LIETUVA BUDO, 416 psl. \$2.00
10. Vl. Mingėla, KUN. ANTANAS MILUKAS, Jo gyvenimas ir darbai. \$6.00
11. Adomas P. Jasas, BOK PALAIMINTASI \$3.00
12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštais viršelais \$2.00, kietais \$3.00
13. Juozas Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl. \$2.00
14. Henrikas Radauskas, EILERAŠČIAI, 239 psl. \$5.00
15. Mikas Petrauskas, EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENE. \$5.00
16. C. R. Jurgėla, HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION. \$10.00
17. Petronėlė Orintaitė, KĄ LAUMES LĖMĖ. 236 psl. \$3.00
18. Kipras Bielinis, TEROR IR VERGIJOS IMPERIJA. 310 psl. \$1.00
19. Dr. J. B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT, 211 psl. \$4.00
20. Pranas Alėnas, MARTYNAS JANUKUS, biografija, 294 psl. \$4.00
21. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, lyrika, 152 psl. \$2.50
22. V. D. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 416 psl. \$6.00

Šitas knygas galite įsigyti "Naujienų" ofise arba gauti paštu, atsiuntę nurodytas sumas čekiu arba money orderiu, šiuo adresu:

"NAUJIENOS"

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui. Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų. Knyga galima gauti Naujienose arba pasiūnciant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

PRANAS DOMŠAITIS

(Tęsinys)

Nuvykęs į Pietų Afriką jis greit vėl prisiveržė į pirmąjį krašto dailininkus. Visur dalyvauja parodose, visų galerijų kviečiamas ir perkamas, greit virsta vienas iš Pietų Afrikos dailės avangardistų. Jo paskutiniųjų metų kūryba buvo apvainikuota pirmo prizo laimėjimu 1964 m. Johannesburge "Artists of Fame and Promise" parodos metu. Jis jau buvo beveik įkops į 84 metus.

3. Kodėl jis mūsųose taip mažai žinomas?

Šiais metais, minėdami Prano Domšaitio devyniasdešimties gimimo ir penktąsias mirimo metines, ir klausiamo, kodėl jis lietuviuose taip mažai žinomas ir minimas. Gal, kad jis per daug vakarietiškas pasidarys, įsijungdamas į naujuosius Vakarų Europos meno sąjūdžius, susitapdino su jais ir mūsų liko nebesuprastas, ypač mums patiems susirūpinus savo tautinėje dailėje, savita ir lietuviška? O gal, kad jis tikras puritonas: savo asmenybe, šalinamasis nuo triukšmingo, išsiskojusio ir politiniai — partiniai dėsniai grįsto gyvenimo ir savo kūryba, atmesdamas visus realiai atrodančius pagrazinimus ir vaizdus?

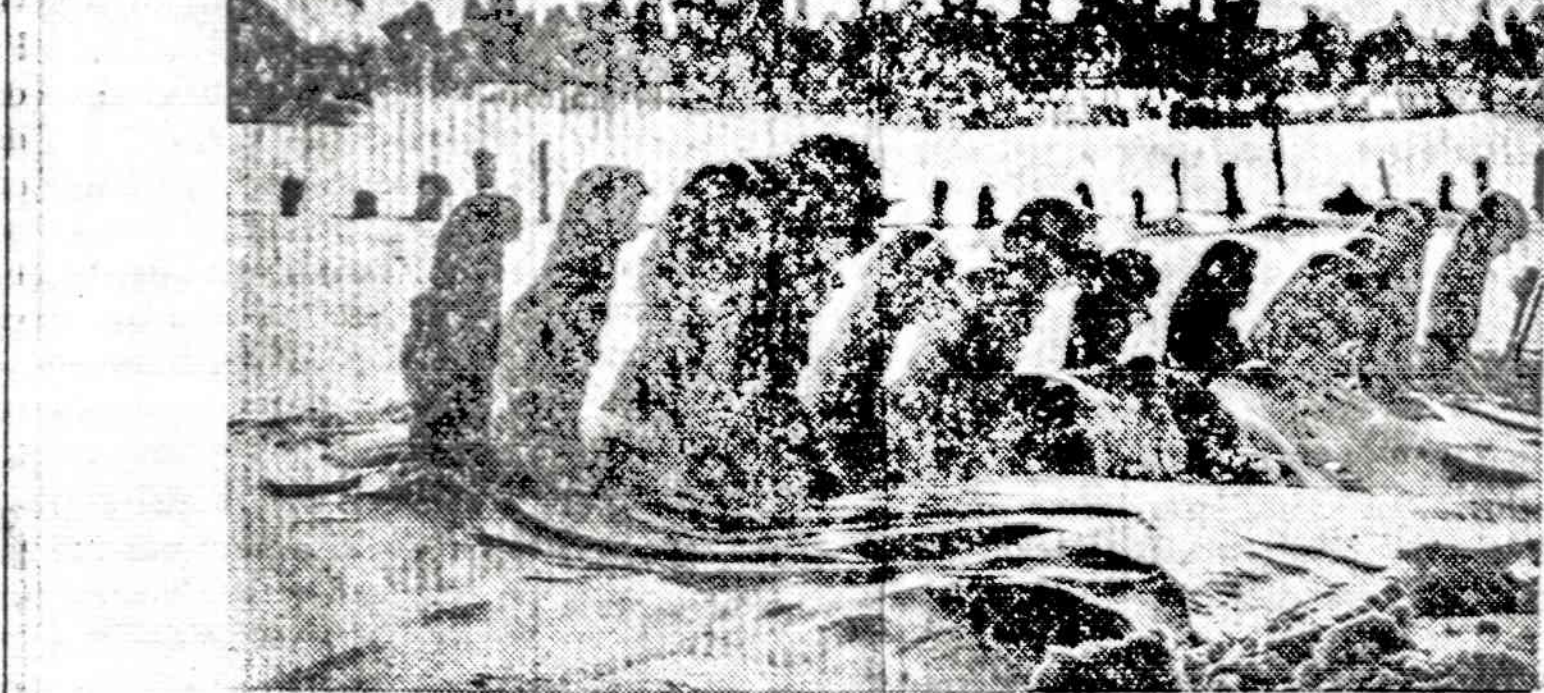
Jis, kaip tikras puritonas, atsisako neesminių pašalinių reiš-

kinių ir išryškina tik esminį savumą žmonėse ir daiktuose ir tai raiškiomis linijomis ir aiškiomis spalvomis. Domšaitis kaip puritonas vengia sudėtingumo. Jis nori, kad gyvenimas grįstųsi paprasta vaga, be išsiskojimų, be siurprizų. Jis nusprendžia, kas pageidautina, izoliuoja tai, laikosi to su nepalaužiamu įnikimu, kur nebėra vietos tokiom žmogaus silpnym, kuriuos gundo eiti kitais keliais, vedančiais į akligatvį. Tuo jis kaip ir puritonas pasidaro labai siauras ir nepatrauklus.

Ir pats Domšaitis nesistengė būti mums žinomas. Jau pati Nepriklausomybė jo magiškam lietuviškumui per daug realus dalykas, kurį jis tik mistiniai įsivaizduoti ir atvaizduoti tenorėtų ir tegalėtų. Tat nesistengė jis suruošti nei vienos individualios parodos ir nedalyvavo nei vieno grupinės parodos ir rytus nuo Karaliaučiaus, nei Tilžės, nei Klaipėdos, nei Kaune, lietuvių gyventose žemėse. Jo nevilioja lietuvių realybės. Jis jau iš mažens buvo prisisotinęs lietuvių liaudies dailės, paslaptingais tautinių drabužių, juostų ir drobių raštais.

Vargu jo paties pasisakymas apie jo meną padės mums atsakyti į šį klausimą, bet, manau, padės jį ir jo kūrybą geriau suprasti.

"Meno kūrinys dažnai gimsta

Saulė, vėjas ir šaltis padarė iš sniego ir ledo šią skulptūrų grupę. Nuotrauka daryta Norvegijoje, netoli Oslo.

visatos vizijos momente, nors dienos, mėnesiai arba net ir metai praslinktų, kol pagaliau pilnutis kūrinio samprotis įgautų formą ir gali būti sukurtas. Pirmasis "momentas" nėra momentas tikrojo žodžio prasme, nes jis faktiškai siauria mūsų amžinatvę.

"Mano paties dailė nereiškia ryšių su gamta atsižadėjimo. Ji yra labai konkreti kūryba, džiaugsmo įkvėpta ir atlikta dailininko priemonėmis, kuriomis — nors ir gamtos dalis — nebūtinai realistiškai išreiškiama. Mano tapyba yra magiškas realybės pakeitimas, savybė paveldėta iš mano rytinės tėviškos. Pabaltijo. Menas neturįs šios vidinės reikšmės negali paveikti žmogaus širdies".

4. Jaunystė ir brendimas

Kai Edvardas Gisevičius, vienas pirmųjų Mažosios Lietuvos menininkų piešęs jos gamtą, pilialaknius, sodybas, pastatus, darbo įrankius, muzikinius instrumentus ir drabužius, viską kas surišta su jos išvirsine kultūra, mirė, taisy pat metais, 1880 m. rugsėjo 15 d. gimė Pranas Domšaitis Kropynuose, Mažosioj Lietuvoj paprastų lietuvininkų ūkininkų šeimoj. Jis buvo drovus ir jautrus berniukas, augintas savo mamytės religinėje įtakoje. Dar jaunas būdamas jautė patraukimą piešti. Dažnai atsisėdavo prie vandens ir iš molio gabalo išgniauzdavo įvairias figūras. Vėliau perėjo prie piešimo ir tam visą savo laisvalaikį pašvėsdavo. Piešė jis daugiausia gamtą ir žmones. Pirmieji jo paveikslai realiai atvaizduoja gamtovaizdį ir yra liudininkai jo puikios spalvų ir teptuko valdymo technikos.

Nemėgo jis savo tėvo draugų, mėgstamųjų paūži, nenorėjo jis ir eiti tėvo pėdomis, sekti plūgą ir akėčias po pūdymus ir laukus, jis norėjo valdyti teptuką ir spalvas. Bet tėvas užsispyręs neleido jam meno mokytis. Tik paveiktas žinomo dailininko ir Berlyno dailės akademijos rektorius Makso Liebermano, kuris pastebėjo jauno Domšaitio didelius gabumus, tėvas pagaliau sutiko leisti Praną kuriam jau 27 metai, studijuoti tapybą ir architektūrą Karaliaučiaus karališkoj akademijoj. Studijų metais jo kūrybai stiprios įtakos turėjo anų laikų garsieji tapytojai, kaip Van Gogh, Cezanne, Matisse ir Liebermanas. Baigęs mokslus, liko dėsytis akademijoj architektūrą ir tapybą. Bet neilgam. Greit nutarė toliau tobulintis ir vyko į Berlyną mokytis pas Mažosioj Lietuvoj, Tepliuvoje, gimusį Lovis Corinth, kurio itaka taip pat jaučiama tuometinėj jo kūryboj. Iš Berlyno aplankė Paryžių, Florenca, Amsterdamą ir Londoną, kad susipažintų su tuose miestuose sukauptais meno turtais.

1912 m. labai reikšmingi Domšaitio gyvenime ir kūryboj. Pirmą jis pusmetį praleido Petrapily, bėpiedamas generolo Bolderffo šeimą ir besigilindamas į rytų, slavų bažnytinį ir mistinę meną. Antra, belankydamas Norvegiją, susipažino su Edvardu Munchu, ekspresionizmo pirmtaku, vienu anų laikų meno pirmūnų, linijų ir spalvų panaudojimo pertvarkytoju. Munchas jam paliko neišdildomos reikšmės ir jį sekdamas Domšaitis suprastino savo kūrybą iki esminių brūkšnių.

5. Kūryba

Dabar Domšaitis atsisako jaunystės išdirbtos puikios tapybinės technikos, kad pasiektų griežtų kontūrų raiškų stilių. Jo religingas išsiauklėjimas jam tik padėjo giliau įžvelgti žmogaus sielą, jos liūdną puritoniską išraišką. Jo vaizdai virsta dramatiniais prasmingi. Detailės vengiamos, neesminiai dalykai praleidžiami. Spalva ir šviesa jo gamtovaizduose ne žemiška, bet vidinė, spinduliuojanti, šviesuojanti.

Pirmojo pasaulinio karo metu kūrė Berlyne ir Mažosioj Lietu-

voj. Karo audrų padariniai, krašto nuniokojimas su visais juos lydinciais žiaurumais padarė jam giliausią įspūdį. Traukimasis, bėgimas nuo karo ar priešų liko besikartojančiu siužetu jo kūryboj. "Bėgimas į Egiptą" bent aštuonius kartus atvaizduojamas.

Po karo Domšaitis ieškojo ramesnės vietos kurti. Netekęs savo mamytės 1917 m., jis prarado ir išorinės religinės atramos. Jis išvyko į Bavariją ir vėliau į Austriją ir čia tarp kalnų, ramių ūkininkų ir kalniečių jis jautėsi vėl kaip namie ir galėjo stipriai pasinerti į kūrybą. Jis pajuto tą gaivinančią tylą, amžinojo slėpinio didingumą ir rado sielos ramybę, belankydamas senus vienuolynus ir žavėdamasis juose sukaupu menu, šventais paveikslais.

1919 m. Domšaitis išėjo į meno pasaulį savo pirmąja individualia paroda suruosta Berlyne. Žinomo meno kritiko Karl Schefler buvo labai palankiai įvertintas meno žurnale "Kunst und Kuenstler". Jis buvo aptartas kaip kylanti žvaigždė ir jo paveikslai buvo mielai perkami pavienių asmenų ir meno galerijų, net tautinis meno muziejus Berlyne įsigijo jo darbų. Dabar jam durys atviros parodas rengti ne tik Vokietijoj, bet ir užsienyje, kaip Turkijoj ir Rumunijoj, kurias aplankė 1927 metais. Ir dar jis dalyvauja individualiose ar grupinėse parodose beveik kiekvienais metais iki 1931 m.

Nacių laikai patys liūdniausi Domšaitio kūryboj ir gyvenime. Nuo 1933 m. jo kūryba pasmerkta kaip nuosmukio

Pramoginiai namai jaunimui

SANTA MONICA, Calif.

Lietuvių klubo metiniam susirinkimui balandžio 16 d. pirmininkavo Balzeris, o įvairias paminavas sumaniai išrišinėjo klubo vas sumaniai išrišinėjo klubo pirm. Elena Devenienė. Buvo perrinkta v-ba, komisijos ir kt. pagelbiniai veiksniai.

Tarp kitko, buvo įsileista ir į diskusijas, kaip pritraukti jaunimą, kurio atstovas Algis Žemaitaitis visai konkrečiai užklauzė: "Pasakykite, kuo jūs mus galėtumėte patraukti?" A. Giedraitis atsakė, kad tokiu magnetu būtų tikrai pramoginiai

namai su ale ir scena, kur jaunimas galėtų šokti, dainuoti, vaidinti ir studijuoti. Atsakymas buvo vispusiškai tikęs, ir susirinkimas vienbalsiai nusprendė paskirti trijų turtokratų komisiją rūpintis tokių namų įsigijimu: Alb. Markevičių, Alf. Giedraitį ir Joną Kutrą.

Ar šios trys galvos prilygs vienai Saliamono ir ar joms pavyks suvesti vienon idėjon visus tris monikių sluoksnius (bendruomenininkus, klubiečius ir neutraliuosius), parodys netolima ateitis.

Namai turėtų būti visų lietuvių, kuriuos ateityje iš senimo paveldėtų jaunimas. Tai būtų prasmingas testamentas ateinančioms kartoms. Omega

PAS PSICHIATRĄ

Zmogus atėjo pas psichiatrą. Skundžiasi: "Daktare, gelbėkite mane. Aš nieko nebegaliu atminti, kas kada atsitiko, ar prieš metus laiko ar vakar. Bijau, kad einu iš proto".

Daktaras: — O kaip seniai tamsta turi tą problemą?

SKAITYK PATS IR PARAGING KITOS SKAITYTI NAUJIE NAS

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė, apie senus laikus, kai aitravai ir laumės skrajojo po laukus...

S. Petersienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštavimai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiūgų mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. N. Butkienė, VELYKŲ PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVYNUKĖS, 34 psl. su 8 apsakymėliais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos, spalvotais viršelais, kainuoja po 1 dol.
2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KISKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.
3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 aprašaitės vaikams. Dail. V. Simanavičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.
4. Stasė Vanagaitė - Petersienė, LAUMĖ DAUMĖ. 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingas laumes Tėvų Žemėje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietais viršelais, gausiai dail. J. Kiburo, iliustruota, 64 psl., kainu 5 dol.
5. Maironis, JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.
6. R. Spalis, GATVĖS BERNIUKO NUOTYKIAI. Apraška jaunimui ir senimui. Dail. A. Trinkūno viršelis ir iliustracijos. Išleido Dr. Vydūno Fondas, 528 psl. Kaina 4 dol.
7. Juozas Švaistas, ŠAUNUS PENKETUKAS, apsakaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietais viršelais, puikus 77 psl. leidinys. \$3.00.
8. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Iliuoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais. 34 psl., \$1.00.

Valkai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuotų vaikams perkamas dovanas — pusę knygų, pusę žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJIE NOS

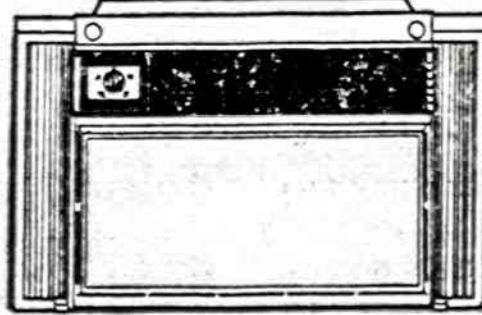
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

Now at GLASER'S

There's no reason for a hot summer day to last all night.

Get The Sleeper Air Conditioner.

Model L06-10G

Cools with whisper quiet performance... let's you sleep in peace. Pick one up... carry it home! Features built-on window kit. Installs in minutes. Four handsome models—5,000, 6,000, and 8,000 BTU'S.

Airtemp

AUTHORIZED AIRTEMP DISTRIBUTOR

GLASER'S FURNITURE AND APPLIANCE COMPANY

5115-5123 So. KEDZIE AVE.

PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Raginkite savo apylinke augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmą, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%

PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000, OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5%

UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, ILL. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.

15 cents per copy, 15 c. on Saturday
Dienraščio kainos:
Chicagoje ir priemiesčiuose
metams \$22.00
pusiui metų \$12.00
trims mėnesiams \$7.00
vienam mėnesiui \$3.00

Kitose JAV vietose:
metams \$20.00
pusiui metų \$11.00
trims mėnesiams \$7.00
vienam mėnesiui \$3.00

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Partiečių daug, bet komunistų nėra

Jau minėjome, kad Lietuvos komunistų partija yra didelė, bet tikrųjų komunistų krašte labai mažai. Partijon įtraukiamas kiekvienas darbušėnis ir atsakomingsnis žmogus. Partijos nariu turi būti kiekvienas atsakomingas valstybės valdininkas, bet svarbesniais gyvenimo klausimais tais valdininkais partijos vadovybė nepasitiki. Kiekvienas geresnį darbą gavęs tarnautojas, priimamas į partiją, turi pasižadėti partijos vadovybės klausyti, įsakymais neabejoti, patvarkymus pildyti, neištikimuosius skusti. Kiekvienas pasižada tai daryti, bet ne kiekvienas savo pažadus pildo.

Sniečkus, parvažiavęs iš Maskvoje vykusio komunistų partijos suvažiavimo, turėjo sukviešti Vilniuje esančias partijos kuopas ir visiems pranešti, kas Maskvoje buvo nutarta ir kas reikės daryti. Kas Maskvoje buvo pradžiai — visi žino, nes Kosyginas pažadą pripildyti maisto medžiaga, apavų ir drabužių buvo kartojama ne tik spaudoje, bet ir per radiją. Tuo tarpu Vilniun parvažiavęs Sniečkus ne visus partijos narius šaukė, bet tik tai aktyvistus. Aktyvistu tampa kiekvienas, kuris, negalvodamas ir nieko nesvarstydamas, akiai pildo Maskvos įsakymus. Aktyvistai yra pats žemiausias, kitų partijos narių labai nemėgiamas elementas, dažniausiai parinktas iš miesto padugnių. Kai Kaunon išlaužė pirmieji sovietų tankai, tai juos pasitiko to meto komunistų partijos aktyvistai, miesto padugnės.

Sniečkus žinojo, kad rimtesniems partijos nariams bus sunku pateisinti nemokamą darbą šeštadieniais. Kiekvienas rimtesnis įstaigos, dirbtuvės ar net medų pardavinėjančios bičių augintojų draugijos pareigūnas susirauks ir suabejos tokio reikalavimo tikslumu. Sakėme, kad užtariame darbininkus, o dabar, versdami dirbti be atlyginimo, mes juos labiau skriaudžiame, negu pikčiausi kapitalistai, — pastebės ne vienas dirbtuvės vedėjas. Sniečkui būtų labai nemalonu aiškinti šį neišaiškinamą klausimą. Jis sukvietė aktyvistus, kurie nieko nekliausia. Jie patys įsakymus akiai pildo ir kitus verčia juos pildyti.

Panašios bėdos okupantas turi ne vien tik su paprastais įstaigų viršininkais, bet ir su tarnautojais. Komunistai nepatenkinti mokytojų, teisėjų, policininkais, tarybų nariais, fabrikiniais viršininkais, inžinieriais, kontroliuotojais ir kitais samdomais žmonėmis. Partijos nario knygtę jie turi, bet visiškai paklusnumo partijai

KOMUNISTINĖ AGITACIJA BE APSKAIČIAVIMO

III

Apie išeivių ir apie tarybinę spaudą

(Tęsinys)

Iš okup. Lietuvos į Ameriką atvykęs žymus komunistų partijos narys ir matematikas Statulevičius turėjęs progos pasikeisti nuomonėmis apie spaudą. Nekomunistinę išeivijos spaudą beveik visą supeikęs, tarmas, jog joje per daug esą ko-

lijimo, neteisingo rašymo apie tarybinę Lietuvą, net koku tokią spaudą esą imti į rankas. Kalbėjęs, jog tarybų Lietuvoje nebijoma sveikos kritikos. Nurodęs net geros kritikos pavyzdį. Prieš kurį laiką išeivių spaudoje buvusi supeikta J. Žiugždos parašyta Lietuvos istorija. Prie-

pas juos nėra. Nepatenkinti Partijos nariai nesupranta, ko iš jų, įstojant į partijos narius, okupantas laukia ir reikalauja.

Okupuotoje Lietuvoje rašytojai buvo didžiausias privilegijas gavusi grupė. Rusai Lietuvą pavergė, bet prie žmonių prieiti jie nepajėgė. Cvirka, Venclova, Drazdauskas ir kiti bandė rusams pralaužti ledus, rasti būdą prieiti prie lietuvių, bet jiems šis įpareigojimas labai sunkiai sekėsi. Vilniaus ir Maskvos partinius kursus baigęs Algimantas Bučys, okupanto keliamas į literatūrinius kritikus, šitai vaizduoja paprasto krašto gyventojų palaužimą Maskvos linijai:

„Įvairiais lietuvių tarybinės literatūros raidos etapais toji kova vyko įvairiomis formomis ir įvairiai buvo suprantama. Tačiau nekintamą jos esmę nulėmė buržuazinės santvarkos žlugimas Lietuvoje ir Tarybų valdžios atkūrimas 1940 — 1941 metais, kai lietuvių rašytojai aštriausiai pajuto istorijos apnuogintą ideologinės kovos būtinybę. Būtent, tais verpetingais metais lietuvių rašytojams ne tiek svarbu buvo apčiuopti sudėtingai persipynusias žmonių psichologijos gijas, kiek reikšminga suvokti pačią istorijos raidos kryptį, tą tvirtiausią socialinės tikrovės ir žmogaus mąstymo stuburą. Šiandien esame įpratę manyti, jog tasyk lietuvių rašytojams teikięje pakeisti ideologines pažiūras, atsižvelgus į akivaizdžius politinius ir socialinius pakitimus tikrovėje, ir dauguma anuo metu kūrybą pristabdžiusių kilių būty savaimė atkritusios. Deja... Šiandien sunku ir įsivaizduoti, kokie komplikuoti buvo pirmieji lietuvių rašytojų žingsniai naujosios epochos keliu. (Literatūra ir menas, 1971 m. kovo 27 d., 6 psl.).

Lietuviai rašytojai matė, kaip rusai prievartavo laisvai ir nepriklausomai gyvenusią lietuvių tautą. Jų akivaizdoje plėšė, nešė, vogė, prievartavo, suimnėjo ir žudė žmones be jokios atodairios. Rusas reikalavo, kad rašytojai tą prievartą teisintų; kad užmirštų nepriklausomą gyvenimą ir ragintų žmones įsijungti į sovietinę vergų imperiją. Lietuvių jaunimas priešinosi sovietinei prievartai, užtat labiausiai ir nukentėjo. Priešinosi ir lietuviai ūkininkai. Nukentėjo ir jie. Minkštą savo nugarą prieš okupantą nulenkę Cvirka su Venclova. Jiedu ir kitus kvietė lankstyti. Kas nenusilenkė, tą prievartavo.

Bet ta pati prievarta taikoma ir šiandien. Okupantas uždarė visas politines partijas ir prievarta varo žmones į komunistų partiją. Kai partijon suvarytieji nesupranta įsakymų arba nenori jiems paklusti, tai vienus mėtė iš partijos, o prieš kitus siūdo aktyvistus. Ne „socialinės pakaitos“, kurias Bučys mini, lietuviams yra baisios, bet baisi yra ta prievarta, kurią okupantas išties 30 metų taiko lietuviams.

kaištai buvę pagrįsti. Žiugžda istoriją parašęs nepaisydamas faktų. Pavyzdžiui, jis savo veikale vartoja tokius išsireiškimus, kaip „Vailokaicio bankas“, „Soloveičiko bankas“. Tikra, kad Lietuvoje tokių bankų nebuvo. Esą galybė ir kitų J. Žiugždos istorijoje prasilenkimų su tiesa, tad po kritikos išeivių spaudoje, J. Žiugžda netekęs direktoriaus posto, jo veikalas nemoksliskai parašytas.

Dabar tik „Akiračiai“ Lietuvoje esą skaitomi, nes tas laikraštis, kad ir kritikuojas tarybinės Lietuvos gyvenimą, tai daras rimtai. Buvo paklausta, kiek žmonių, be mokslo akademijos partiečių, gauna „Akiračius“ paskaityti, bet klausimas likęs be atsakymo. Buvę pastebėta, jog į sovietinę Lietuvą nei knygos nei laikraščiai neįleidžiami, juos gali gauti tik parinkti partijos žmonės. Iš okup. Lietuvos į Ameriką ateina įvairiausios spaudos, kodėl taip yra, koks čia kultūrinis bendradarbiavimas?

Matematikas griebėsis gudrumo, tardamas, jog gerai kad ir neįleidžiama čia spausdinamų pornografijos raštų. Buvę jam pastebėta, jog kalbama apie lietuviškuosius, o ne apie amerikoniškuosius, tad svečias negalėtų nurodyti nė vieno lietuvių spaudinio, pornografija vadinimu. Lietuviškieji raštai, knygos ir laikraščiai, į Lietuvą pasiųsti, dingsta. Jie neteikiamai adresuoti ir negrąžinami siuntėjui, tad toks dingimas lygus pavogimui.

Grįžtant prie „kolonijų“ temos, svečiai buvę nurodę, jog sovietinėje spaudoje jų yra dar daugiau negu išeivių spaudoje. Juk per metus metus visi Antrojo karo metu iš Lietuvos išvykusieji buvo vadinami kriminalistais, žmogžudžiais, nacių bendrininkais ir įvairiais kitokiais vardais. Matematikas pripažinęs, jog tai buvo negražu, dabar tarybinėje spaudoje jau nemetami kaltinimai prieš visus išeivius, nes nevisi išvykusieji yra nedori žmonės.

Pastebėta, jog „Tiesa“ ir „Gimtas kraštas“ dar ir dabar nevengia neteisingų raštų apie išeivius ir jų gyvenimą. Matematikas atsilėpęs, tardamas, jog „Gimtas kraštas“ apie išeivių gyvenimą nerašo, jis skirtas išeiviams šviesti Lietuvos pažangą.

Nieko stebėtina, kad tas žymus partietis nežino, kas „Gimtajame krašte“ rašoma. Juk tiek daugybė įvairių laikraščių esama, kad neįmanoma visus perskaityti. Tačiau pokalbyje buvo pasakyta, jog „Gimtas kraštas“ labai daug rašo apie išeivius ir jų gyvenimą. Dažnai ir netiesos parašo, o kai savų keiksmazodžių pritrūksta, tai

Modeliuotojų agentūroms reikia įvairios išvaizdos ir rasės žmonių. Šiomis dienomis modeliuotojai turi apeliuoti ir į kelias amerikiečių kartas. Šioje grupinėje nuotraukoje matome vienos New Yorko modeliavimo agentūros štabą.

persispausdina iš „Vilnius“. Neseniai „Laiškų Lietuviams“ žurnale buvo p. A. Avizienio pareiškimas, jog apie jį ir apie jo viešėjimą Vilniuje „Tiesa“ netiesos parašė, tad kompartijos agitatoriui buvę ir priminta, jog „Tiesa“ ne tik pasikoluoja, bet ir netiesos parašo, tad iš Vilniaus čia parvykęs svečias A. Avizienis tą melą turėjo spaudoj atšaukti.

Matematiko atsakytą. Visą gerai žinąs. Pas Avizienį tris dienas gyvenęs. Aplinkybės tokios susidariusios, jog jis turėjo laisvą „Laiškams Lietuviams“ pasiųsti. Bet tas nieko. Jam į Lietuvą kelias ir toliau atviras.

Kaune vis dar nėra turistams tinkamo viešbučio. Paminėjus A. Avizienį, svečias kalbą pasuko į kitą žymų lietuvių akademiką — matematiką Arūną Liulevičių, kuris esąs priešingybė Avizieniui.

Arūnas Liulevičius, kaip Amerikos mokslininkas, dalyvavęs Maskvoje matematikų suvažiavime. Tarybinės Lietuvos matematikai jį ten susitiko. Savaitgalį, kai konferencijos programos nebuvo, jie kalbinę Arūną Liulevičių skristi į Vilnių, pamatyti Lietuvos sostinę įvairių jį raginę. Aiškine, jog lietuviškojo Vilniaus miesto vaizdai bus įdomesni, negu Maskvos. nusikridus nebus jokių nemalonių iš valdžios. Tačiau Liulevičius atsisakęs ir savaitgaliui likęs Maskvoje.

Kas kita inž. Avizienis. Jis mielai svečiuojasi Vilniuje, jis

nevengia ir su vilniškiais svečiais čia susitikti. A. Liulevičiui matematikas partietis parašęs laisvą, pranešdamas apie tai, jog atvykęs į Ameriką ir reikės norą pasimatyti, bet jau neturimas tinkamo viešbučio, tad ten retai svečias teleidžiamas. O kitur Lietuvoje, tai esą, reikalinga nepamiršti, jog ir kariuomenės esama. Kur vieną dieną būna galima keliauti, pasitaiko, jog kitą dieną jau ten pasidaro draudžiama zona — armija ką nors stato, žmonės ten negali lankytis.

Lyg juokaujant buvę prasi-tarta, jog Liulevičius gal į Vilnių atsisakė skristi vien ir dėl to, kad kitur Lietuvoje neleidžiama lankytis?

Atsakymas — pagal seną partijos gaidą: Kaune dar nėra turistams tinkamo viešbučio, tad ten retai svečias teleidžiamas. O kitur Lietuvoje, tai esą, reikalinga nepamiršti, jog ir kariuomenės esama. Kur vieną dieną būna galima keliauti, pasitaiko, jog kitą dieną jau ten pasidaro draudžiama zona — armija ką nors stato, žmonės ten negali lankytis.

(Bus daugiau)

Pabrangus pienas

Pieno ir jo produktų kainos Čikagoje vėl gali pakilti, nes pagal naują pieninių ir jų darbininkų sutartį darbininkų algos pakeltos 30 dol. per savaitę. Dar 15 dol. per savaitę kainuos įvairūs darbininkų išsuderinti priedai. Šiuo metu pieninių darbininkai gauna 175.50 dol. per savaitę. Naujos sutarties palietos pieninės sudaro apie 79% visų Čikagos pieno pristatytų. Nauja sutartis pasirašyta trims mė-tams.

(Bus daugiau)

VINCAS ŽEMAITIS

VEIDU Į VAKARUS - Į BALTIJOS Jūrą

(Etnografinių sienų klausimais)

12

Čia būtų galima dar pridurti anglų filosofo Arnoldo Toynbee (žr.: Istorikas ir literatūra. Draugas, šešt. pr. I - 271 p.) reikšimą nuomonę: „Pilypas (sūnus). Ar tikite objektyvaus (unprejudiced) istoriko idealu? Arnoldas (tėvas). Visa istorija yra parašyta pagal iš anksto sudarytą (prejudiced) nuomonę... Jei Biblija būtų buvusi parašyta ar finikių, matytumėt, kokia ji būtų skirtingai...“

Glaustai peržvelgus etnografinių sienų kai kurias problemas ir surištus su jomis rūpesčius, palieka pažiūrėti, kas tais reikalais pozityvaus dabar atliekama. Gerb. K. Veikutis savo paskaitoje pabrėžė, kad tas darbas mažai iš vietos pajudėjęs ir jį trukdo aukšti reikalaujami honorarai. Jis čia turi galvoj darbą L. Rytų komisijos, kurios nariu jis yra. Tos komisijos pirm. S. Lazdinio dėka buvo progos susipažinti su a. a. D. Trimako pateiktu to darbo planu. Man atrodė, kad tas planas dabartinėse sąlygose per plačiai užbrėžtas ir kai kas jame nėra pirmiausias reikšmės ir skubos reikalas. Dalis to plano darbų gali būti iš eilės be skubotumo atliekami.

Svarbiausia, kas mums skubiai pirmo-

je eilėje reikia surasti, aprašyti ir dokumentuoti įrodyti (pavyzdžiui, Rytuose) yra ta etnografinės sienos linija, kuri slavų padermėms užėmus buvusios proistorinės Lietuvos valstybės žemes, ilgus amžius liko pastovi dviejų tautų (šiuo atveju — lietuvių ir krivičių-gudų) etnografinės sienos linija. Peržengę šią sienos liniją į vieną ar kitą pusę, yra jau ne autochtonai, bet kolonistai. Šito kriterijaus mūsų visą laiką pasigendama. Mes maždaug laikėmės „Lithuania Propria“ ribos, bet vis grąibėmės aplinkui, be aiškių mokslinių paremtų įrodymų. Atrodo, stipriai pamatuotus tam reikalui duomenis bus suradę lenkų istorikas „Historia Litwy“ autorius, prof. dr. Jerzy Ochmanskis. Bet apie tai plačiau šio str. pabaigoje.

Vakarų komisijos darbų aš čia neli-siu. Apie tai jie patys pasakys. Šio str. autorius randa reikalo pristatyti du didelės Lietuvos pajūrio — pamario mylėtojus ir jų gera valia, savanoriškai užsibrėžtus ir plačiai vaga šioje srityje sėkmingai varomus darbus. Tie didelės mūsų pagarbos nusipelnę senų Lietuvos plėšinių artojai yra: Martynas Gelžinis ir Henrikas Tomas — Tamašauskas.

Kadangi Liet. Enc. biografinių žinių apie Martyną Gelžinį nėra, tai jas čia pateikiu, kokias galėjau surinkti iš pirmųjų šaltinių.

Martynas Gelžinis gimė Klaipėdos istoriniame Viltės priemiesyje. Jo tėvas Jurgis kilęs iš 7 km. į pietus nuo Klaipėdos

esančio Laistės kaimo. Motina Urtė, gimusi Jaudzimaitė, kilusi iš Melnara-gės žvejų kaimo. Tėvai kalbėjo lietuviškai, bet mokojo ir kuršių tarmę. Žmona Herta Elzbieta, gimusi Girtaitė, yra Kalotės malūnininko duklė. Jos tėvas Mikas buvo griežtas lietuvis. Kuomet 1923 m. sukilėliai stovėjo prie Klaipėdos, Girtų ūkyje buvo lietuvių šiaurės dalinių štabas. Štabo narių tarpe buvo ir Juozas Pronskus.

M. Gelžinis baigė Klaipėdos Mokytojų Seminariją ir Klaipėdos Prekybos Institutą. 1938 - 9 m. buvo išvykęs į Paryžių tobulintis prancūzų kalboje ir įstojęs į Ecole Libre des Sciences politiques. Prasidėjus karui jis grįžo Lietuvon ir 1939 m. gruodžio m. 15 d. buvo paskirtas šiaulių Aukštesniosios Prekybos mokyklos direktorium. Tose pareigose išbuvo iki įsiveržimo į Lietuvą bolševikų. Anksčiau: tris metus jam teko mokytojauti Pervalkos (Užmarų) pradžios mokykloje. 4 metus Klaipėdos Mokytojų seminarijoje ir tris metus Vytauto Didžiojo gimnazijoje Klaipėdoje. Nuo 1934 iki 1938 metų jis buvo Klaipėdos krašto lietuviško jaunimo Santaros vadu.

Po karo Luebeke lietuvių įsteigtoje gimnazijoje buvo direktorius, nuo 1952 iki 1956 metų Vliko Vykdomosios Tarybos narys. Įsteigė vokišką Elta - Pressedienst ir liet. Radijo valandą Madride.

M. Gelžinis „Naujienu“ skaitytojams jau seniai yra gerai žinomas visa eile savo studijų, pavyzdžiui, 1) *Mažlietuviai* gra

Klaipėdos srities autochtonai (Žiūrėk 1963. Naujienu 260 - 272 numerius); 2) *Goettlingene perraisoma Mažosios Lietuvos istorija* (1964 N. nr. 141 - 154); 3) *Prof. Mortenseno laiškas Vydūnui* (1965 N. nr. 6 - 20); 4) *Klaipėdos srities autochtonai - Klaipėdos miesto antroji privilegija* (1965. V. 1 11 d.); 5) *Dr. Gertrude Mortensen ir Mažoji Lietuva* (1966 N. nr. 128 - 152); 6) *Mažlietuvikių genčių etninės sienos vakaruose* (1967 N. nr. 157 - 163); 7) *„Neteisiškos kritikos“* atsakymas į dr. J. Jakšto kaltinimą (1967. X. 21. N. II daly nr. 8); 8) *Mortensenų nebaigtas veiklas apie Mažąją Lietuvą* (1968. N. nr. 10 - 39 m.).

Sie trumpi biografiniai duomenys parodo, kad M. Gelžinis yra tikras, anot Duesburgo „kietasprandis“, lietuviškojo Baltijos pajūrio sūnus, per tėvų tėvus jauges ir šią gintaringą pajūrio žemę. Nuo mažens jis įpratęs grumtis visa širdimi su šiuo Vakarų Lietuvą užplūstančiu audrom. Igięs didelį patyrimą, savo gabumų, geros orientacijos ir gilaus mokslinio pasirušio dėka. M. G. yra pastatęs ir dar stato visą eilę pajūrio svyrturių, su kurių pagalba jis yra pilnas vilties išgelbėti Lietuvos laivą iš amžiais jam grasinančių vakarinųjų (o dabar ir rytinių) audrų, norinčių jį suskaldyti į šipulius ir paskan-dinti.

Savo kūryboje M. Gelžinis atidengė visą eilę vokiškų Rytų Europos tyrinėtojų (Ostforšerių), ypač Mortensenų, klaidingus įtaigojimus apie Klaipėdą ir Mažą-

DR. ANNA BALIŪNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rez. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirmia ligonius pagal susitarimą,
jei neatšiliepija, skambinti 374-8012

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-9
Uktai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadien. ofisas uždarytas.
Rez. 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.,
antradieniais, penktadieniais nuo 1-5, treč.
ir sešadieniais, tikrai susitarus.

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
šiliepija, skambinti MI 3-0001.

Dr. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir sešadien. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadien. ir penktadien. nuo
2 iki 6 v. p. p.; antradien. ir ketvirtadien.
nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o sešadien.
nuo 9 iki 12 val. Trečadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact" lense. Uždaryta treč.
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val: antradien. nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadien. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadien.
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Seksadieniais ir trečadieniais
uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradien., trečiad.
ir penktadien. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadien.
2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Pirmia ligonius pagal susitarimą. Del
valandos skambinti telefonu HE 4-2123.
Jei neatšiliepija, tai telefonu GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bap-
dazai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val: 9-4 ir 6-8, Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, ILL. 60629
Telefonai: PROspect 6-5084

R. MINER, Naprapath
3150 S. Halsted St., Chicago, ILL. 60608
Antr., ketv. ir penkt. Tel. 842-1606
7101 W. Hartford, Bridgeview, ILL.
Firm., treč. ir sešadien. Tel. 425-3050
Val. nuo 10 ryto iki 8 v. vak.
Manipuliacijomis sumažina fizinius
skausmus ir nervų netvarką.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJIEŲSE"

ROCKFORD, ILL.

Lietuvos dukterys

Toji jauna organizacija parodė savo sugebėjimą vieningai dirbti, ruošiant parengimą, kuris buvo savo rūšies banketas su laimėjimais. Lietuvos Dukterų organizacija tikrai nusipelnė pagarbos, kad viską kruopščiai paruošė ir viskuo tinkamai pasirūpino. Ji sutelkė daug fantų laimėjimui ir sukvietė daug svečių. Ir tai tokių svečių, kurie labai retai Lietuvių klube tepasirodo.

Moterys pačios išrašė bilietus, sunumeravo fantus bei laimėjimo bilietėlius. Tai buvo pušėtinis darbas. Dar sunkiau teko dirbti virtuvėje, gaminant maistą kelioms šimtoms žmonių. Vienas nedėkingiausių virtuvės darbų yra bulvių skutimas, kurio visi kratosi. Bet ir toje srityje didelių nesuipratių neįvyko ir viskas gana sklandžiai praėjo, kai Petronėlės Savickienės buvo padikuota laiku pagaminti "bučiukus ir lietuviškas dešras".

Laimėjimų kambarys buvo gyviausias. Ten vyko tikras jomarkas. Laimėjusieji dovanas, nešė jas į automobilius. Prie baro buvo tikra grūstis. Prie stalų susėdo būriai. Giedrė špokaite emė užsakymus, o kitos jaunos ponios nešė maistą svečiams.

GRADINSKAS
TURIME APARATŲ SU
PENKIŲ METŲ
GARANTIJĄ
TRANZISTORIAMIS
2512 W. 47 St. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio
11-12 val. ryto. Šeštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

**KELIONĖS Į LIETUVĄ
IR IŠ LIETUVOS**
Jeigu šiais 1971 metais rengiatės
važiuoti į Lietuvą arba išvykti iš
Lietuvos savo gimines, tai jau metas
iš anksto užsakyti vietas, nes vėliau
jų tikrai pritrūks.
Vladas Rasčiauskas pirmas pradėjo
organizuoti keliones į Lietuvą ir jau
nuvežė virš 20 grupių. Ateinančią vasarą
jis organizuoja net 8 ekskursijas.
Pirmosios dvi jau pilnos, bet liepos 6,
19, 26 ir rugpjūčio 9 d. ekskursijose
dar yra kelios laisvos vietos, bet joms
reikia skubiai registruotis. Visais ke-
lionės reikalais kreipkitės į
WALTER RASK - RASČIAUSKA
AMERICAN
TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Tel. 238-9787-8

**The Iron Curtain
Isn't soundproof.**
She can't come to you for the
truth, but you can reach her.
Radio Free Europe does get the
truth through.
Write to Radio Free Europe
Box 1966, Mt. Vernon, N.Y.
Published as a public service in
cooperation with The Advertising Council.

Po pamaldų publikos dar daugiau susirinko. Atvyko buvęs klubo pirmininkas K. Makauskas, jo žmona ir Šv. Petro ir Povilo parapijos klebonas kun. Daukas. Tai dar jaunas kunigas, gimęs Chicagoje. Mandagus, tylus, draugiškas. Rodosi, visus pažįsta ir užkalbina. Pamatęs mano žmoną, jis pastebėjo, kad ji iš "Coronada" teatro (mat, ji ten prie langelio bilietus pardavinėja). Tą teatrą dabar perėmė nauji savininkai ir ji iš vidaus remontojo.

Parengimas tiek valgių gausumu, tiek publikos atžvilgiu buvo sėkmingas. Kiek teko girdėti, Lietuvos Dukterų draugijai liks gražaus peleno.

Mirė Kotryna Aramavičienė
Niekas nepretestuoja, reziliacijų nėra prieš mirtį, kuri pastaruoju laiku per daug dažnai pradėjo Rockfordo lietuvių koloniją lankyti. Vos spėjame palaidoti vieną kolonijos narį, kaip štai jau tenka ruošti prie kito laidojimo.

Svedų ligoninėje po trumpos ligos mirė Kotryna Aramavičienė. Ji gimė Lietuvos tokiame kampelyje, kur dainos skambėjo laukuose, o gegužės mėnesio vakarais buvo ruošiamos "mojavos". Tai ji dažnai prisimindavo. Bet štai šių metų "mojavų" ji nebesulaukė.

Į Ameriką velionė Armanavičienė atvyko dar jauna būdam. Pirmiausia sustojo De Kalb (Ill.). Po kurio laiko persikėlė į Rockfordą, kuris jau buvo pradėjęs garsėti veiklia lietuvių kolonija. Susipažino su Mykolu Aramavičium ir sukūrė su juo šeimyninį gyvenimą. Gražiai su gyveno ir įsigijo namą, kuris buvo tolokai nuo lietuvių gyvenamos vietovės. Dėlei to ir su lietuvišiais tik retkarčiais tesusitikdavo. Užaugino tris sūnus ir dukrą. Vyras Mykolas mirė 1956 m. Teko jai pergyventi ir kiti du skaudūs smūgiai, kai mirė vienas sūnus (Herold) ir dukrė.

Velionė buvo pašarvota Fitzgerald koplyčioje ir palaidota su bažnytinėmis apeigomis. Sūnams Leo ir Fordui reikiu gilią užuojautą. Žvalgas

DETROIT, MICH.
Trumpos žinios
— Jaunimo choro vakaras koncertas, vadovaujamas muziko Stasio Šližio, įvyks gegužės mėn. 1 d. (šeštadienį), 7 val. vakare L. namuose. Jaunimas laukia iš visuomenės nuosirdaus paremimo ir prašo į koncertą gausiai atsilankyti.
— Detroito jaunimo choras yra pakviestas į Cicero, Illinois, gegužės mėn. 15 d. Kviečia mokslieviai ateitininkai.
— Siems 1971 m. išrinktas toks šv. Antano parapijos komitetas: Jonas Brokas — pirm., Petras Bitleris — vicepirm., Vytautas Bilūnas — sekret. ir Eduardas Roselis — iždin.
— Šv. Antano parapijos aukštinis jubiliejus įvyks š. m. birželio mėn. 13 d., seksadienį. Prasidės su pamaldomis turėčioje ir baigsis pietumis Liet. namuose. Ta proga bus išleistas plataus turinio leidinys, kurį ruošia visuomenininkas Stasys Garliauskas.
— L. B. apylinkės liuanistinės mokyklos tėvų metinis susirinkimas įvyko balandžio mėn. 25 d. L. Namuose. Išrinkta nauja 1971 m. valdyba: Kazys Gogelis, Vytautas Petrusevičius, J. Savickienė, Vanda Vaitienė ir Aldona Bogušienė. Kandidatai: Liuda Rugenienė ir Vitalija Keblienė. Revizijos komisiją sudaro Mindaugas Gilvydis, Vyda Navaraskienė ir Rasa Orintienė. Susirinkimas buvo gausus ir darbingas. Susirinkimui pirmininkavo buvęs pirm. Kazys Gogelis.
— Čiurlonio ansamblio koncertuos Detroito, Crestwood High School auditorijoje (1501 N. Beech Daly Rd., Dearborn Hts.) gegužės mėn. 16 d. Pradžią 3 val. po pietų. Detroito visu-

omenis viešėdama gausiai atsilankė. Ruošia šaulių Butkus ir Jūrų šaulių kuopos kartu.
— Jūrų šaulių švyturio kuopos sėkmingos vakaruškos su vaizėmis įvyko balandžio 24 d. Šokių konteste dalyvavusieji laimėtojai: V. Kulbokienė, J. Janauskas, A. Teličienė, N. ir K. Urbšaičiai, B. ir J. Leunavičiai, B. ir J. Paskai, L. Banaitienė, R. Macionis, J. ir P. Rukštelės, U. ir J. Brokai. Komisiją sudarė Vladas Selenis, Lidija Mingelienė ir Stasys Malinauskas.
A. Miežis

Eržvilko Klubas
Eržvilko Draugiško Klubo eilinis susirinkimas įvyks trečiadienį gegužės 5 d. Talman salėje 4500 So. Talman Ave. Prasidės 8 val. vakaro. Kaip nariai, taip ir norį prisirašyti prie šio klubo maloniai prašomi gausiai susirinkti.

Klubo piknikas su geru orkestru šokiams, valgiais, gėrimais dovanėlėmis ir kitais įdomiais pasimainymais įvyks rugpjūčio 22 d. Onos Bruzgulienės sodyboje, 8247 So. Kean Ave., Willow Springs. Pikniko geras pasisekimas priklausys ne tik nuo valdybos komisijos, bet ir nuo visų narių, kuriems turi rūpėti klubo gerovė.

Šių metų valdybai ir vėl vadovauja labai sumanus pirminkas Benediktas Jurėnas. Susirinkimo darbotvarkėje išraštininkės Estellos McNamee protokolo ir valdybos pateiktų raportų bus aišku, kaip klubas laikosi. Susirinkimui užsibaigus žada būti vaizės bei malonus draugiškas pobūvis. Be to susirinkime Motinų dienos proga, manau, bus prisimintos motinėls bei motuotės. Aš nuo savęs joms linkiu geriausios sėkmės gyvenime.
A. Jusas

Joniškėčių klubas
Joniškėčių Labdarybės ir Kultūros Klubo susirinkimas įvyks antradienį, gegužės 4, Talman Ave. Prasidės 8 val. vakaro. Nariai bei kurie pasižadėjo prisirašyti kluban, prašomi atvykti paskirtu laiku, nes šiame susirinkime turėsime daug darbo atlikti. Mat, kaip nariam žinoma, susirinkimo balandžio 6 d. nebuvo, tad dabar teks abiejų susirinkimų svarbiuosius reikalus aptarti bei iš anksto pasiruošti.

Tragiškai žuvus JAV Aviacijos Pulkinkui
FABIJONUI GEDIMINUI DAUŽVARDŽIUI,
didžio skausmo valandose Jo tėvams — Generaliniam Lietuvos konsuliui Dr. Petrui Daužvardžiui ir Poniai nuosirdžiausią užuojautą reiškia
Chicago Lietuvių Taryba

1971 m. balandžio mėn. 28 d. mirė mūsų mylima motina, žmona ir dukrė
A. A. JURATĖ URBUTIENĖ
(Juodelytė)
Koplyčioje bus pašarvota ketvirtadienį, balandžio 29 dieną 5 val. popiet.
Laidotuvs įvyks šeštadienį, gegužės mėn. 1 dieną. Iš koplyčios bus išlydėta 9:00 valandą ryto į Šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčią. Po pamaldų bus laidojama Lietuvių šv. Kazimiero kapinėse.
Liūdinti šeima.
Laidotuvių Direktorius Steponas C. Lack - Lackawicz, 2424 W. 69 St. Tel. RE 7-1213.

1971 m. balandžio mėn. 28 d. mirė mūsų mylima motina, žmona ir dukrė
A. A. JURATĖ URBUTIENĖ
(Juodelytė)
Koplyčioje bus pašarvota ketvirtadienį, balandžio 29 dieną 5 val. popiet.
Laidotuvs įvyks šeštadienį, gegužės mėn. 1 dieną. Iš koplyčios bus išlydėta 9:00 valandą ryto į Šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčią. Po pamaldų bus laidojama Lietuvių šv. Kazimiero kapinėse.
Liūdinti šeima.
Laidotuvių Direktorius Steponas C. Lack - Lackawicz, 2424 W. 69 St. Tel. RE 7-1213.

GUZAUSKŲ
BEVERLY HILLS GELININKA
GELES VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0434
GELININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandose
gražiausios gelės ir vainikai ant
pių papuošimai ir sezoninės
kapams gelės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1224

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telefonai: GROvehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telefonai: TOWnhall 3-2108-9
TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKAS & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS **GERALDAS F. DAIMID**
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: Yards 7-1741-1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: Yards 7-3401
BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003
PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572
GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139
STEP. C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: Yards 7-1911
LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone Commodore 4-2228
South Holland, Illinois

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS CIENĄ
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

